כח א מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה לג:

כט ב מיי' פי"ל מהל' שבת הלכה ח:

ל ג ד מיי' פ"ב מהל' מאכלות אסורות הל' ו:

מוסף רש"י

ואינו חייב אלא אחת. על כרחך לענין שוגג קאמר ולמעלם, דמיד תרי קטלי לא מקטלי, ולהכי פריך והתנן מי' (לקמן צז:). **שאם עשאן כולן בהעלם אחת.** וכשלהיכך שאם נתעלמו כל הלכות שבת ממנו כמה חטאתות חייב עליו (לקמן עג:) וסימנא דעצלמא אשמעינן לידע כמה חטאתות חייב על חילול שבת אחת (לקמן סט:).

תוס' ישנים

א) הקשה ריב"ל ומאי קמ"ל ר"י מתני' היא לקמן סז: ותי' דקמ"ל בהעלם זה וחכ ניהו ל"ג בסמא בכמה והוחיל בגלאו מלקמן דף ע:' ל"ש קמ"ל דלא כאיסי דאף ב) כלאיסי חייב חטאת:

ב) ולא נצי למימר דזו היא ר"י גמורה למעוטי דלכנן דאם היה ר"ל דמעוטי אידך דלכנן דמי שם לו שני כתוס דלא הוי ר"ל דלמי וקורה משום מחיצה דזהו לא מיסתבר ועוד ניחא ליה עפי לאקמי כרנון:

מוסף תוספות

א. בלחי וקורה פתח פתוח. ריטב"ש. **ב.** דר' יהודה. ריטב"ש. **ג.** לגמרי לקולא. ריטב"ש. **ד.** לחומרא לחייב הזורק. ריטב"ש. **ה.** אחת יש בהן שאינו חייב עליה מיתה. רש"י. **ז.** לגבי מקושש. מי' הר"ן. **ז.** וכי קאמרי' לעיל ענוש כרת ונסקל אצטריכא ליה ענוש כרת לאו דוקא דכיון דבכולהו מלאכות מיחייב חטאת בכולהו נמי בזדון כרת אלא נסקל אינצטריכא ליה וענוש כרת אגב גררא נסקל נקט ליה. מי' הר"ן. **ח.** [ד]מתניתין. תוס' הרא"ש. **ט.** דמסתמא איהו נמי קא חשיב להו כמו דפרטיה במתניתין. תוס' הרא"ש. **י.** [ד]קמ"ל מנינא דשגגת כרת שמה שגגה אע"ג דידעה לשבת בלאו. רשב"ש לקמן סט.

רב נסים גאון

הבקעה בימות החמה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה, בימות הגשמים רשות היחיד לאגן ולכאן. פירשו בתוספתא במסכת טהרות (פ"ז) בפרק המסוכן אלו הן ימות החמה משתעקר חבואה מתוכה, ואלו הן ימות הגשמים משתרר רביעה שנייה, ומפורש הרביעה במסכת תענית (דף ז) בפרק א'.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומאי וכו' ורש"י יסנה בתוחק (לפי הגמרא) תא"מ ונ"ב ס"א לפירוש הגורה:

גליון הש"ס

גמ' דאמר רב מצאתי מגילת סתרי' בי ר"ח. בב"מ לב ע"א: **תוס'** ד"ה יתר היינו מדרבנן. ולא זכיתי להבין הא מה דקתני ויותן לתי כי' ונוטל ונותן היינו לף מדרבנן דמלאוריי' ל"ל נלתי דהא סבר ב' מחילות דאוריי': **תוס'** ד"ה כאן בו' ששים רבוא בו'. עי' עירובין ו' ע"א תוד"ה כלל:

רבינו חננאל

עושה לחי מכאן וכו', זה אינו רה"י לא לזרוק וכ"ש לטלטל. **סרטיא** ופלטיא ומבואות המפולשות זו היא רה"ר גמורה למעוטי הא דר' יהודה, דתנן בעירובין בפסי ביראות ר' יהודה אומר אם היתה דרך הרבים מפסקת יסלקנה לצדדין, קמ"ל דאע"ג דלא סילקה אינה כרה"ר. **אמר מר** (ז)הוציא מרה"י זה לרה"ר זה בשוגג חייב חטאת, במזיד בלא התראה ענוש כרת, בהתראה נסקל. פשיטא לא נצרכה אלא להא דאמר רב מצאתי מגילת סתרים בי ר' חייא, וכתיב בה איסי בן יהודה אומר אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אינו חייב על אחת מהן, נמצא חיוב על אחת בפני עצמה בספק זוללתי המוציא מרשות לרשות דלא מספקא חיובא, דתני בהדיא בשוגג חייב חטאת במזיד חייב כרת ונסקל. **הא** דתנן בטהרות פ"ו הבקעה בימות החמה רה"י לשבת ומטלטלין בה, רה"ר לטומאה, וקיימא לן ספק טומאה ברה"ר טהור, בימות הגשמים שמלאה מים ואין אדם נכנס לתוכה רה"י לזה ולזה. משני עולא לעולם הבקעה כרמלית היא, והא דתנן רה"ר כלומר אינה רה"ר. רב אשי

דלכל גגות (עירובין לה.) דקתני התם ועוד אמר רבי יהודה מערבין למבוי המפולש וי"ל דתמני' איכא לפרושי דמערבין בצורת הפתח וקסבר ג' מחילות דאוריי' ה"ל דתמני' איכי במבוי המפולש לרה"ר אבל אין ר"ה עוברת לתוכה להכי מייתי הברייתא דיתר על כן לתפי' רה"ר (גמורה) עוברת בה מטלטלין ע"י לחי או קורה משום דשתי מחילות דאוריי' ואע"ג דבפ"ק דעירובין (דף י.) אמתני' דהתם מי' אמות ימעטו משמע דלכל היותר לא תתיר רבי יהודה[א] אלא עד י"ג אמה ושלש[ב] היינו מדרבנן אבל מדאוריי' אפי' בדוחק י"ו אמות מטלטלין דאית ליה ב' מחילות דאוריי' דע"כ צ"ל דרבי יהודה איירי בהה"ר גמורה שבוקעין שם רבים כדמוכח בפ"ק דעירובין (דף ו: וש"ס) גבי כיצד מערבין הה"ר ושם פירשתי[ג] וא"ת והא מדקתני סיפא דמבואות המפולשין הוו הה"ר שמע' שפיר לאפוקי מדר' יהודה דאית ליה ב' מחילות דאוריי' דלדידיה מבואו' המפולשות לא הוו הה"ר כיון דאיכא שתי מחילות וי"ל דמסיפא לא הוה שמעינן לאפוקי מדר' יהודה הא"ל טעמא דדבי יהודה משום דקסבר למי וקורה משום מחילה דאיכא מאן דסבר הכי בפ"ק דעירובין (דף טו:) להכי מצטרך למתני' זו היא הא"ל גמורה ב)למעוטי דר' יהודה דלא הוי הה"ר דלמי וקורה לא משיב מחילה: **ואמאי** קרי ליה גמורה כו' מהו דתימא. פומר ר"י דלשון גמורה מדרבה איפכא מסתברא זו היא הה"י גמורה[ד] אבל זו[ה] אינה הה"י גמורה[ו] אבל היא הה"י קמ"ל ורש"י יבנה בדוחק (ח) לפי הגמרא: **כאן** בזמן שישראל[ט] שרויין במדבר. משמע קמ"ל דאינה ר"ה אלא מ"כ מלוין שם [י]ששים רבוא כמו במדבר: **בשוגג חייב חטאת פשיטא.** כיון דאשמעינן דהאי הוי הה"י והאי הוי ר"ה פשיטא דהמוליא מזה לזה בשוגג חייב חטאת: **הא** קמ"ל כרב בו'. מכאן מדקדק ר"י דלא קתני איסי אינו חייב על אחת מהן אלא אסקילה אבל חטאת חייב על כולם דאי קתי אחטאת מ"כ כי פריך בשוגג חייב חטאת פשיטא הו"ל לשנויי הא קמ"ל כרב דהא דמשני בנוזד ענוש כרת ונסקל אינעריכא ליה לא מצי מידי ומעיקרא ודאי לא היה ידע דמיירי בסקילה מדפריך מדר' יוחנן דמיירי בחטאת והיינו משום דאינו חייב אלא אחת לא מצי לאוקמי בסקילה דאמו בתרי קטלי קטלינן ליה אבל כי קתמרת דאינו חייב על אחת מהן קאמר איסי אז ידע שפיר דלא איירי איסי אלא בסקילה דלא פליג אמתני' דכלל גדול (לקמן עג:) דקתני מעיינא למימר דחייב על כל אחת ואחת ואתי שפיר הא דבריש פרק כלל גדול (שם סט.) קאמר מרבי יוחנן דאמר שאם עשאן כולם בהעלם אחת חייב כו' דידע לה בשבת בגמא ומפרש דידע לה בתמוניס ואליבא דר"ע ולא מצי למימר דידע לה בדאיסי דהא אבולהו חייב חטאת וכן פירש בקונטרס[ז] ולקמן ברש הזורק (דף לו:) מייתי לדאיסי לענין סקילה[ז] ולא מיתמטינו בשום מקום לאתויי לענין חטאת והא דאמרינן לקמן ברש פרק בתרא (דף קנד.) לרמי בר חמא דילמא הכי קאמר כל שחייבין על שגגתו חטאת חייבים על זדונו סקילה אומר ריב"א דאליבא דרמי בר חמא אתיא הברייתא דלא כאיסי דלאיסי איכא דוכתא דחייב חטאת ולא סקילה[ז]:

ואמר רבי יוחנן שאם עשאן כולם בהעלם אחת כו'. אין צריך לפרש דפריך דמסתמא לא פליג איסי עלה[ז] אלא מדברי איסי נמי יש לדקדק כן מדקתני מעיינא כדדייק לקמן בכלל גדול (דף עג.):[ט]

לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונושא ונותן באמצע אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכך ואמאי קרו ליה גמורה מהו דתימא כי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה דלא הוי רה"י ה"מ לטלטל אבל לזרוק מודו ליה קמ"ל: אמר מר זו היא רה"ר למעוטי מאי למעוטי אידך דרבי יהודה [ט]דתנן רבי יהודה אומר אם היתה דרך רה"ר מפסקתן יסלקנה לצדדין [א]וחכמים אומרים אינו צריך ואמאי קרו ליה גמורה איידי דתנא רישא גמורה תנא נמי סיפא גמורה ולחשוב נמי מדבר דהא תניא איזו היא ר"ה סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין [ב]והמדבר אמר אביי לא קשיא כאן בזמן שישראל שרויין במדבר כאן בזמן הזה: אמר מר אם הוציא והכנים בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל בשוגג חייב חטאת פשיטא במזיד ענוש כרת ונסקל אצטריכא ליה הא נמי פשיטא הא קמ"ל כדרב דא"ר [ג]מצאתי [ד] מגלת סתרים בי רבי חייא וכתוב בה איסי בן יהודה אומר מלאכות מ' חסר אחת ואינו חייב אלא אחת איני [ג]והתנן אבות מלאכות מ' חסר אחת והוינן בה מנינא למה לי ואמר רבי יוחנן [א] שאם עשאן כולן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת אלא אימא אינו חייב על אחת מהן והא קמ"ל הא מהנך דלא מספקן: אמר מר אבל ים ובקעה והאיסטוונית והכרמלית אינן לא כרה"י ולא כרה"ר ובקעה אינה לא כרה"י ולא כרשות הרבים והא [ד]תנן [ה]הבקעה בימות החמה רה"י לשבת ורה"ר לטומאה בימות הגשמים רה"י [ה](לכאן ולכאן) אמר עולא לעולם כרמלית הויא ואמאי קרי לה רה"י לפי שאינה רה"ר [ו]רב אשי אמר

כגון

לחי מכאן ולחי מכאן. בשתי פאות של אחד מן הבתים להיכר בעלמא דקסבר רבי יהודה ג' מחילות הוו רה"י מדאוריי' והא איכא שתי מחילות מעליית מחילות של ב' בתים: **מהו דתימא כי פליגי רבנן עליה דר' יהודה.** בברייתא ואמרי אין מערבין רה"ר בכך למהוי רה"י ה"מ למעלמ שיבא מותר לטלטל בתוכה כדקתני אין מערבין רה"ר בכך דגזור בה משום דדמי לרה"ר: **אבל לזרוק.** שהזורק מרה"ר לתוכה מודו ליה דחייב דשתי מחילות דאוריי' ושם רה"י עליה: **קמ"ל.** גמורה. כלומר זו היא שנגמרו מניין מחילות שלה שיש לה מחילות מכל צד כגון חריץ וכן גדר דאמרינן מד' לדדין גוד אסיק פני המחילה על ראשו וגמלא ראשו מוקף מד' לדדין וחללו ד' אבל לרבי יהודה לא נגמרו מחילות שלה למניין ולאו רה"י היא כלל: **מפסקתן.** לפסי בירלות בפרק ב' דעירובין[ו] דהקילו חכמים משום עולי רגלים בבור בר"ה והבור עצמה רה"י שהיא עמוקה י' ורחבה ד' והממלא מתוכה ומניח על שפתה חייב והקילו חכמים לעשות ד' פסין ובינייהן י' אמות דהוי חללו רה"י למלאות מן הבור וקאמר ר' יהודה אם היתה דרך רה"ר מפסקתן יסלקנה מביניהן דאתו רבים ומבטלי מחילתא. **והתם**[ז] דמינן דרבי יהודה דדרבי יהודה לעיל דאמר נושא ונותן באמצע דלא אתו רבים ומבטלין מחילות ורבנן דדרבנן ומשנינן לה: **אינו צריך.** והיינו דקתני זו היא רה"ר אבל היולן דרבים נבין הפסים לא הוי רה"ר הואיל ואיכא שם ד' מחילות: **ומאי גמורה.** הכא לאיכא למימר מהו דתימא כדלעיל דעיקר עשייתן משום בטלול בתוכו וקאמרי רבנן אינו צריך דלשות הימיד היא אפילו בטלול וכ"ש דהזורק לתוכה מרה"ר חייב: **בזמן שהיו ישראל במדבר.** משיבא רה"ר: **בזמן הזה.** אינו מקום היולך לרבים דהולכי מדברות לא שכיחי: **חייב חטאת פשיטא.** כיון דתנא מדא רה"י ומדא רה"ר ניתני אמתא ושם הוליא והכנים חייב ואנא דלענא דשגגתו חטאת דהא שבת זדונו כרת הוא: **הא נמי פשיטא.** דבהתראה סקילה ממקושש: **מגילת סתרים.** שהסתירוה מפני שלא ניתנה ליכתוב וכשמעתין דבני יחיד חדשים שאינן נשנין בב"ה וכותבין אותן שלא ישתכחו אמתירין את המגילה: **אינו חייב אלא אחת.** השתא משמע אם עשאן בהעלם אחד שלא נודע לו בין כל אחת ואחת שחטאת אינו חייב אלא אחת דכל חילול דשבת גוף אחד של עבירה הוא: **מנינא למה לי.** ליתני אבות מלאכות הזורע והחורש כו' למה לי לאשמעי' מניינא הא מני להו ואזיל: **חייב על כל אחת ואחת.** וגא לאודיענו סכום החטאות שחדם חייב באיסורי שבת בהעלם אחד ואשמעינן מ' חסר אחת הן ומו לא שאפי' עשה תולדותיהן עמהן אינו מביא על התולדה היכא דעשאה עם אביה דה"ל כעושה ואחזר ועושה דכול' חדא עבירה היא: **אינו חייב על אחת מהן.** אחת יש בהן שאינו חייב עליה מיתה ולא פי' (רבי) איזו היא ואשמעי' תנא דמתניתי' דקתני נקקל דהא הוצאה והכנסה מהנך דלא מספקן היא דעל זו לא אמר איסי בן יהודה: **בימות החמה.** שאין בה זרעים: **רה"י לשבת.** דהא לאו היולך לרבים הוא שאין רבים מסתלקין מן המסילה ליולך בשדה: **ורה"ר לטומאה.** ופקפק עיהור דהא לאו מקום סתירה הוא שיש בני אדם נכנסים לה. דספק טומאה לטמא מטותה גמרינן לה והתם סתירה כתיב ונסתרה והיא נטמאה[ח] דבמקום סתירה עומאה היא לבעלה מספק ומכאן אתה דן לשבת[ט]: **בימות הגשמים.** שהיא זרועה אין אדם נכנס לה: **לעולם כרמלית הויא.** והזורק מרה"ר לתוכה אינו חייב:

כגון

ח) עירובין (כ.) [כב., **ג)** לקמן לו:], **ג)** לקמן סט. ע: עב: [לו:], **ד)** ב"ב קנג: עוכרות פ"ו מ"ז], **ה)** [נטהרות פ"ו לקן], **ו)** [דף ז:], **ז)** [עירובין כב.], **ח)** [במדבר ה], **ט)** [סוטה כח.], **י)** בר"ה וכי מימא,

א) הקשה ריב"ל ומאי קמ"ל ר"י מתני' היא לקמן סז: ותי' דקמ"ל בהעלם זה וחכ ניהו ל"ג בסמא בכמה והוחיל בגלאו מלקמן דף ע:' ל"ש קמ"ל דלא כאיסי דאף

ב) ולא נצי למימר דזו היא ר"י גמורה למעוטי דלכנן דאם היה ר"ל דמעוטי אידך דלכנן דמי שם לו שני כתוס דלא הוי ר"ל דלמי וקורה משום מחיצה דזהו לא מיסתבר ועוד ניחא ליה עפי לאקמי כרנון:

כגון דאית לה מחיצות. ואסמעינן דאע"ג דהיקפה יתר מבית סאתים ולא הוקף לדירה שאין בימו סמוך לה קודש היקף ולענין לטלטל לתוכה דאורייתא כדאמרינן בעירובין) שאין מטלטלין בו אלא בד' אפ"ה דאורייתא דר"י היא והזורק מרה"ר לתוכה חייב: **דדעולא.** דאמר מחיצה היא לקנות דר"י אלא שמחוסרת דירה לכך אסורה לטלטל מדרבנן. והא דקתני רה"ר לטומאה כגון שיש פחתים במחיצותיה וכנכסין בזו ויוצאין בזו[יא]: **עולא.** דאמר אמאי קרי לה רה"י כו' מ"ט לא אמר כגון דאית לה מחיצות ורה"י גמורה קאמר ונזיל בתר שמעתיה דאמר הזורק לתוכו חייב: **ורב אשי.** אמר לך רה"י קתני וכרמלית לא קרי לה תנא רה"י: **אטו דולהו.** הגך יש ובקעה ואיסטווונית לא זו היא כרמלית דהזורק במנין רשויות הא קתני אינו לא כרה"י ולא כרה"ר ואין מוציאין כו' ס"מ זו היא רשות שלישי: **לא נצרכה.** כרמלית דקתני אלא לאוסופי כרמלית אחריתי כגון קרן זוית שנכנס בו בית לתוכו והנית מקרקעו לרה"ר: **לא ניחא שמשמשתיה.** שאין יכולין להכנס לה להדיא דרך הילוכו. אי נמי בית שפניו עומד באלכסון שזויתו אחת סמוכה לרה"ר והשניה משוכה מרה"ר ולפנים זויתו הבולטת מעכבת את הרבים מליכנס בהדיא בתוך כניסה של זוית האחרת: **בין העמודים.** שהיו עמודים נרחבה ותוליו בהם התגרים פרגמטיא וגם אינטבאות היו לפניהם ליצד שם התגרים: **לא מספגי לה להדיא.** שהיו עמודים הרבה באורך ורוחב וחה אלא כנגד זה: **לגינה.** סתם לגינה ארכה ורחבה ג' ואין לעגיה שיעור יש מהן עגות ויש מהן דקות: **וטח על פניה.** כגון דבילה שמינה או טיט: **חייב.** אם זמן ד"א דהוי כמונח בר"ה כל למטה מי' הר"ה הוא ובלבד שיוח ט"(או) למטה מג' דהוי כקרקע או בחויר כי הא דנדבקה בכותל וכדאמרינן במתני' לקמן[ט] הזורק ד' אמות בכותל למטה מי' טפחים מזורק בארץ וחייב. וכל דאמר לעמה מי' ברוחב ד' כרמלית וכשאין רחב ד' מקום פטור היינו בתשמיש המטות כגון גב לגינה ורחב כותל או עמוד דהני תשמישייהו אבל חויר כגון פני הכותל דבר הנדבק בו לא הוי רשותא לנפשיה אלא אי למטה מי' הוא הוי רה"ר גמור ואי למעלה מי' הוא דלא שלטי ביה רבים הוי חויר בתחתון דבר הנדבק בו לגינה ג' דלא דרסי בה רבים הוי מקום לעצמה: **היזמי.** דורלא"ר: **היגי.** מיגלטי"ר: **אע"ג דלא גבוה ג'.** הוי מקום פטור לעצמו דלא דרסי בה רבים עליה אלא אמה אלא מאי דלא גבוה לא דרסי עלה ורב אשי אמר אפילו לוחה: ה"ג **אין כרמלית פחותה מד'.** רוחב ואי לא מקום פטור הוא ומותר לכתחלה להוציא משם לרשות הרבים ולרה"י: **ותופסת.** בגובה עד י' ולקמיה מפרש לה: **אילימא דאי איכא מחיצה י' כו'.** כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקפה לדירה: **וקירויו משלימו.** עוני קירויו: **על גגו.** דגבוה י' הוי רה"י ומותר לטלטל בכולו: **אלא בד'.** דכיון דלא גבוה המחיצה י' הוי כרמלית. אלמא דאיפכא אמרינן לה: **דעד י' הוי כרמלית.** חויר של בקעה או של יס או של קרפף יתר על בית סאתים תופס את שמו עד י' אבל למעלה מי' אין שם כרמלית על חוירו בדבר שאינו מסויים כגון פני לגינה או פני כותל או קלנו מן החויר למעלה מי' מותר להוציא לכתחילה משם לרה"י ולרה"ר דאין שם כרמלית עליו כי היכי דחויר למעלה מי' ברה"ר לאו דרה"ר הוא כדתנן לקמן [קא.] למעלה מי' מזורק בחויר גבי כרמלית נמי לאו כרמלית הוא. ובדבר מסויים כגון רחב שמעמד וגב לגינה ליכא לאוקמיה דאי אית ביה ארבעה פטיטא דלמעלה מעשרה לא הוי כרמלית דהא אפילו עמוד ברשות הרבים רשות היחיד הוא ואי לית ביה ארבעה ולמטה מעשרה מי הוי כרמלית הא קאמר אין כרמלית פחותה מארבעה ואי בדקאי בכרמלית וכיון דלית ביה ד' הוי [ו] שם הכרמלית עליו אם כן מלינו מותר בכרמלית מרשות הרבים דאילו ברשות הרבים כי האי גוונא מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשות הרבים ולרשות היחיד ואנן אמרינן בשמעתין [ע"ב] דהאי תופסת עד י' מקולי רשות הרבים הוא הלכך לא מיתוקמא אלא בחויר: **אילימא דאין רה"י.** שולטת בחוץ בחויר למעלה מי' אלא מקום פטור הוא ובטל אף לגבי רה"ר: **נעץ קנה.** סתמיה אין רחב ד': **וזרק.** מר"ה ונח על גביו: **חייב.** כמונח ע"ג קרקע דלא בעי הנחה על גבי מקום ד' ברה"י כדמפרש לקמיה בשמעתין [קא.]: **עד לרקיע.** כל חויר שכנגד רה"י בין חויר חצר בין חויר עמוד בר"ה גבוה י' ורחב ד' כנגדו עד לרקיע שם רה"י עליו: אלא

לא נצרכה אלא לקרן זוית. לא בעי למימר דאיצטריך לגדי רה"ר משום דלר"א כרה"ר דמי ואפילו אית בהו חיפוי או שמא מספקא ליה אי מודה להו רבי אליעזר אם לאו: **אבל בין העמודים.** כרה"ר דמי אע"פ שאין בין עמוד לעמוד ט"ז אמות הוי רה"ר כיון שבני רה"ר בוקעין בה וחוזן לבין עמודים [יב] רחב שאה עשר אמה[יג]: **וטח בפניה חייב.** אומר ר"מ[ב] דאם נח למעלה משלשה צריך שיהא בפניה ארבעה על ארבעה ומה שמדובק בפני הלבינה חשוב כמונח עליה אע"פ שאינו אלא בחויר וכן הא דתנן[יג] למטה מי' מזורק בארץ ומוקי לה רבי יוחנן בדבילה שמינה היינו טעמא נמי דכיון שנדבק בפני הכותל שהוא רוחב ד' על ד' חשוב כמונח עליו וריב"א פי' דאף למעלה מג' לא בעי שיהא בפני הלבינה וכותל ד' על ד' דכיון שרוחה את הקרקע חשיב כמונח ע"ג קרקע[ג] וקשה לר"י [ד]לעיל (דף ד.) כי פריך אמתניתין דפשטה[ה] ידו והא בעיא עקילה והנחה מע"ג מקום ארבע[ו] נוקי מתניתין במחזיק החפץ בענין זה שרוחה את פני הקרקע: **אילימא דעד עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית.** פרש"י כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקף לדירה וקשה לר"י דהא רשות היחיד היא בין לעולא בין לרב אשי[ז] ולא הוי צריך לאתויי מרב גידל ועוד דהיכי קאמר ואי לא לא הוי כרמלית והכי יש ובקעה אין להן מחיצות ונראה לר"י דהכי פירושו אילימא עד דאיכא מחיצות י' היינו אויר הראוי למחיצות עשרה לאפוקי בקעה מסוכלת בפחות מי' על גבי קונדסין[ח] אלא הוי כרמלית כיון דאין גבוהה י'[ט] והוי מקום פטור ומותר לטלטל בכולו [י]והאמר רב גידל כו': ואם

אמר רב חסדא לבינה זקופה ברה"ר וזרק וטח בפניה חייב על גבה פטור אביי ורבא דאמרי תרוייהו והוא שגבוה שלשה אמות דלא דרסי לה רבים אבל [כ]היזמי [כא]והיגי אע"ג דלא גביהי שלשה וחייא בר רב אמר אפילו היזמי והיגי אבל צואה לא ורב אשי אמר [כב]אפילו צואה אמר רבה דבי רב שילא כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן [כג]אין כרמלית פחותה מארבעה ואמר רב ששת ותופסת עד עשרה מאי ותופסת עד עשרה אילימא דאי איכא מחיצה עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית ולא והאמר רב גידל אמר רב יוסף אמר רב בית שאין בתוכו עשרה וקרויו משלימו לעשרה על גגו מותר לטלטל בכולו [כד]בתוכו אין מטלטלין בו אלא ד' אמות אלא מאי ותופסת עד י' [כה]דעד י' הוא דהויא כרמלית למעלה מי' טפחים לא הוי כרמלית וכי הא דא"ל שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מי' למאי הלכתא אילימא דאין רשות היחיד למעלה מי' והאמר רב חסדא [כו]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב מפני [כז]שרה"י עולה עד לרקיע אלא

מסוס דלר"א כרה"ר דמי ואפילו אית בהו חיפוי או שמא מספקא ליה אי מודה להו רבי אליעזר אם לאו: **אבל בין העמודים.** כרה"ר דמי אע"פ שאין בין עמוד לעמוד ט"ז אמות הוי רה"ר כיון שבני רה"ר בוקעין בה וחוזן לבין עמודים [יב] רחב שאה עשר אמה[יג]: **וטח בפניה חייב.** אומר ר"מ[ב] דאם נח למעלה משלשה צריך שיהא בפניה ארבעה על ארבעה ומה שמדובק בפני הלבינה חשוב כמונח עליה אע"פ שאינו אלא בחויר וכן הא דתנן[יג] למטה מי' מזורק בארץ ומוקי לה רבי יוחנן בדבילה שמינה היינו טעמא נמי דכיון שנדבק בפני הכותל שהוא רוחב ד' על ד' חשוב כמונח עליו וריב"א פי' דאף למעלה מג' לא בעי שיהא בפני הלבינה וכותל ד' על ד' דכיון שרוחה את הקרקע חשיב כמונח ע"ג קרקע[ג] וקשה לר"י [ד]לעיל (דף ד.) כי פריך אמתניתין דפשטה[ה] ידו והא בעיא עקילה והנחה מע"ג מקום ארבע[ו] נוקי מתניתין במחזיק החפץ בענין זה שרוחה את פני הקרקע: **אילימא דעד עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית.** פרש"י כגון בקעה המוקפת גדר והיא יתירה על בית סאתים ולא הוקף לדירה וקשה לר"י דהא רשות היחיד היא בין לעולא בין לרב אשי[ז] ולא הוי צריך לאתויי מרב גידל ועוד דהיכי קאמר ואי לא לא הוי כרמלית והכי יש ובקעה אין להן מחיצות ונראה לר"י דהכי פירושו אילימא עד דאיכא מחיצות י' היינו אויר הראוי למחיצות עשרה לאפוקי בקעה מסוכלת בפחות מי' על גבי קונדסין[ח] אלא הוי כרמלית כיון דאין גבוהה י'[ט] והוי מקום פטור ומותר לטלטל בכולו [י]והאמר רב גידל כו': ואם

אמר רב חסדא לבינה זקופה ברה"ר וזרק וטח בפניה חייב על גבה פטור אביי ורבא דאמרי תרוייהו והוא שגבוה שלשה אמות דלא דרסי לה רבים אבל [כ]היזמי [כא]והיגי אע"ג דלא גביהי שלשה וחייא בר רב אמר אפילו היזמי והיגי אבל צואה לא ורב אשי אמר [כב]אפילו צואה אמר רבה דבי רב שילא כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן [כג]אין כרמלית פחותה מארבעה ואמר רב ששת ותופסת עד עשרה מאי ותופסת עד עשרה אילימא דאי איכא מחיצה עשרה הוא דהוי כרמלית ואי לא לא הוי כרמלית ולא והאמר רב גידל אמר רב יוסף אמר רב בית שאין בתוכו עשרה וקרויו משלימו לעשרה על גגו מותר לטלטל בכולו [כד]בתוכו אין מטלטלין בו אלא ד' אמות אלא מאי ותופסת עד י' [כה]דעד י' הוא דהויא כרמלית למעלה מי' טפחים לא הוי כרמלית וכי הא דא"ל שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מי' למאי הלכתא אילימא דאין רשות היחיד למעלה מי' והאמר רב חסדא [כו]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפילו גבוה מאה אמה חייב מפני [כז]שרה"י עולה עד לרקיע אלא

הגהות הב"ח

(**א**) גמ' רב אסי לא אמר כעולא כדעולא אלא שולא מ"ש:

גליון הש"ם

גמ' קרפף יותר מבית סאתים כו' הזורק לתוכו חייב. עי' לקמן פ ע"ב בכ"י ד"ה והא שיש חיוב כי' וד' עמ ע"ב בכ"י ד"ה מוקף לכרמלית ופע"ג: **שם** הה"י קתני. וע"ש בטהרות פ"ו מ"ו שבילי בית הגלגל הה"י לשבת ושם מ"י אינטווניות הה"י לשבת וע"ש: **שם** בתוכו אין מטלטלין וכו'. עי' עירובין פט ע"ל תוס' ד"ה בממתיקות: **תוס'** ד"ה **אבל** בין העמודים כו' החב מ"ו **אמה.** עי' עירובין ו ע"ב תוס' ד"ה וכי מימא:

לעזי רש"י

דורצא"י [רונגא"א]. חוחים.
איגלטי"ר [אינגלינטיי"ר]. סנה דוקרני.

מוסף תוספות

א. דאמר אם נעץ קנה ברשות הרבים ומיעטו משש עשרה וכי בשביל זה פקע מניה דין הר"ר. תוס' הלא"ש. ב. שאעפ"י שאין רוחב הלבנה אלא שלשה דסתם לבנות כך הם, וברה"ר בעינן הנחה על גבי מקום ארבע, הני מילי למעלה משלשה אבל למטה משלשה כאראנא סמיכתא דמי, אבל בלבנה שהיא גבוהה יותר משלשה [אמרי']. מי' סר"ן. ג. וכן נראה מדברי רש"י ד"ל. רשב"ם. [ועי' מהרש"ל, רעק"ל]. ד. דא"כ. תוס' הלא"ש. ה. העני אח. תוס' הלא"ש. ו. ולילא. תוס' הלא"ש. ז. כדתניא חדרין שהוא עמוק י' ורחב ד' דהוי הר"י ואפילו היא גדולה הרבה כיון דאית ליה מחיצות לכו"ע הוי הר"י לשבת. תוס' הלא"ש. ח. בלא מחיצות. תוס' הלא"ש. ט. שאין בו אויר הראוי למחיצה עשרה. תוס' הלא"ש. י. והשתא פרוך שפיר. תוס' הלא"ש.

מוסף רש"י

קרפף כו' הזורק לתוכו. מרכות הרבים. חייב. תמלא, ואע"ג דלענין איסור טלטול שויוה רבנן כרכמלית שאסרו לטלטל בתוכו אלא כד', מדאוריתא רשות היחיד גמורה היא, דמתניתא היא אלא שממוסרת לדירין, ומשום הכי אסרו רבנן לטלטולי (עדובין סז:). **נעץ קנה ברשות היחיד.** בתלר גבוה ממחיצת המלה, וזרק. מרכות הרבים, **ונח על גביו חייב.** דהוי לה המה ברה"י, שאויר הר"י עולה עד לרקיע, אע"ג דאויר הר"ר אינו למעלה מעשרה (גיטין עם.).

רבינו חננאל

אוקמ' בבקעה דאית לה מחיצות מדקתני רשות היחיד. קרן זוית הסמוכה לרה"ר ואיצטבא שלפני העמודים כרכמלית נידונין. שאין גבוה מן הקרקע ג' טפחים כגון ליבני וכיוצא בה כרה"ר דמי, וכל הגבוה ג' טפחים ואין בו רחב ארבעה זורק ונח על גביו פטור. חוץ מן הזורק ונח על פי הכלב או בפי הכבשן או בידו של אדם וכיוצא בהן המפורשות בהמרצא תפלין, משום דמחשבתו משויא להו מקום, המפורש בהמוצא תפלין כי האי גונא דכל פחות מג' בארץ כארץ חשיב. וא"ר יוחנן אין כרמלית פחותה מד' ותופסת עד י' טפחים, אבל למעלה מי' מקום פטור הוא, והכי פירושא בפרק הזורק כי הא דאמר שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי במילי דשבתא למעלה מעשרה ואוקימנא בכרמלית. ואקילו בה רבנן מקולי הר"י דאי איכא מקום ד' על ד' הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור הוא, מקולי רה"ר נמי דעד י' הויא כרמלית למעלה מי' לא הויא כרמלית אלא מקום פטור. **הא** דרב גידל דאמר בית שאין בתוכו עשרה טפחים וקירויו משלימו לעשרה, על גגו מותר לטלטל בכלו, כי כרה"י הוא חשוב, דאמרינן בכי האי גונא גוד אסיק מחיצתא. בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות, מ"ש כיון דלא חזי לדירה אין המחיצות מועילות, אלא כמו שאין שם מחיצות דמו.

לא א מיי' פע"ו מהל' שבת הלכה ל סמג לאוין סה טור שו"ע ס"מ סי' שמו סע' ג וסי' שנח סעי' ל:
לב ב ג מיי' פי"ל מהל' שבת הלכה ד טוש"ע ס"מ סי' שמה סעיף יד: לג ד מיי' שם הל' ו:
לד ה ו מיי' שם הלכה ז טוש"ע ס"מ סי' שמה סעיף י:
לה ז ח מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף יא:

ואם חקק בו ד' על ד'. וקשה לריב"ם מ"ש מסוכה דאינה גבוהה י' דאמר בפ"ק דסוכה (דף ד.) חקק בה להשלימה לי' אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה פחות מג' כארה והכא מהני חקיקה[א] אפילו מופלגת מן הכותל הרבה[ב] ג) ותירץ דשאני התם גבי סוכה דבעינן שיהיו מחיצות סמוכות לסכך דילפינן התם (דף ו:) מחיצות מבסכת בסכת בסכות כדאמרי' התם[ד] הרחיק הסיכוך מן הדפנות פסולה ולהכי בעינן שיהא פחות מג'[ג] דלריך לגרף הגידוד של חקק למחיצות כדי שיהיו סמוכות לסכך שכנגד הנקב ואע"ג דדופן עקומה מכשרת עד ד' אמות מתרץ לה הש"ס[ה] ה"מ היכא דאיכא מחיצות מעלייתא אבל הכא דלשויה מחילה בפחות מג' מצטרף הגידוד עם המחיצות דהויא סמוך לסכך הנקב ואע"ג דלא מצטרף לסכך אינו אלא בד' אמות אמר אביי [ו]אם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר למטלטל בכולו מאי טעמא הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו דאיתמר [ז]חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו [ח]רבא אומר [ט]לאו כרה"ר דמו א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה תנן [י]הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (כ) כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ ודנח בחור [כא]זימנין משני לה שאני צרור וחפץ דמיהדר ואתי זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא [כב]זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן דר"מ סבר [כג]חוקקין להשלים ורבנן סברי [כד]אין חוקקין להשלים אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא [כה]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא [כו]זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים [כז](אלמא לא בעינן מקום ד' על ד') אמר אלא דאין רה"ר למעלה מי' מתני' היא [כח]דתנן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ אלא אכרמלית דאין כרמלית למעלה מי' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ומקולי רה"ר מקולי רה"י דאי איכא מקום ארבעה הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור בעלמא הוא מקולי רה"ר דעד י' טפחים הוא דהויא כרמלי' למעלה מי' טפחים לא הויא כרמלי': גופא אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב [כט]בית שאין תוכו י' וקרויו משלימו לי' על גגו מותר לטלטל בכולו בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות אמר אביי [ל]אם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר למטלטל בכולו מאי טעמא הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו דאיתמר [לא]חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו [לב]רבא אומר [לג]לאו כרה"ר דמו א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה תנן [לד]הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (לה) כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ ודנח בחור [לו]זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא [לז]זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן דר"מ סבר [לח]חוקקין להשלים ורבנן סברי [לט]אין חוקקין להשלים אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא [מ]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא [מא]זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים [מב](אלמא לא בעינן מקום ד' על ד') אמר אלא דאין רה"ר למעלה מי' מתני' היא [מג]דתנן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ אלא אכרמלית דאין כרמלית למעלה מי' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ומקולי רה"ר מקולי רה"י דאי איכא מקום ארבעה הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור בעלמא הוא מקולי רה"ר דעד י' טפחים הוא דהויא כרמלי' למעלה מי' טפחים לא הויא כרמלי': גופא אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב [מד]בית שאין תוכו י' וקרויו משלימו לי' על גגו מותר לטלטל בכולו בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות אמר אביי [מה]אם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר למטלטל בכולו מאי טעמא הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו דאיתמר [מו]חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו [מז]רבא אומר [מח]לאו כרה"ר דמו א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה תנן [מט]הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (נ) כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ דמיהדר ואתי זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא [נא]זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן דר"מ סבר [נב]חוקקין להשלים ורבנן סברי [נג]אין חוקקין להשלים אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא [נד]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא [נה]זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים [נו]אלא דאין רה"ר למעלה מי' מתני' היא [נז]דתנן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ אלא אכרמלית דאין כרמלית למעלה מי' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ומקולי רה"ר מקולי רה"י דאי איכא מקום ארבעה הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור בעלמא הוא מקולי רה"ר דעד י' טפחים הוא דהויא כרמלי' למעלה מי' טפחים לא הויא כרמלי': גופא אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב [נח]בית שאין תוכו י' וקרויו משלימו לי' על גגו מותר לטלטל בכולו בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות אמר אביי [נט]אם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר למטלטל בכולו מאי טעמא הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו דאיתמר [ס]חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו [סא]רבא אומר [סב]לאו כרה"ר דמו א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה תנן [סג]הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (סד) כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ דמיהדר ואתי זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא [סה]זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן דר"מ סבר [סו]חוקקין להשלים ורבנן סברי [סז]אין חוקקין להשלים אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא [סח]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא [סט]זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים [ע]אלא דאין רה"ר למעלה מי' מתני' היא [עא]דתנן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ אלא אכרמלית דאין כרמלית למעלה מי' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ומקולי רה"ר מקולי רה"י דאי איכא מקום ארבעה הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור בעלמא הוא מקולי רה"ר דעד י' טפחים הוא דהויא כרמלי' למעלה מי' טפחים לא הויא כרמלי': גופא אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב [עב]בית שאין תוכו י' וקרויו משלימו לי' על גגו מותר לטלטל בכולו בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות אמר אביי [עג]אם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר למטלטל בכולו מאי טעמא הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו דאיתמר [עד]חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו [עה]רבא אומר [עו]לאו כרה"ר דמו א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה תנן [עז]הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (עח) כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ דמיהדר ואתי זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא [עט]זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן דר"מ סבר [פ]חוקקין להשלים ורבנן סברי [פא]אין חוקקין להשלים אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא [פב]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא [פג]זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים

לו א ב טוש"ע ס"מ סי' שמה סעיף טו:

לז ג מיי' פי"ד מהלכות שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע שם סעיף ד:

לח ד מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יג:

לט ה מיי' שם הלי' יח טוש"ע שם סעיף י:

מ ו מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעיף ה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' למעלה מעשרה טפחים מזרק וכו' והוינן בה אמאי מזרק:

גליון הש"ס

גמ' רבא אומר לאו כרה"ר דמו. עיין עירובין פז ע"ב ובכ"מ שם בהר"ל ותוס' שם דיומנן משני לה. מענין זה נדרים מח: תוס' ד"ה והלכה ונחה כו' וא"ב היכי אמרינן הבא חוקקים בו'. עי' מולין קכו ע"א תוד"ה אלא:

תוס' ישנים

א) ועי"ל דהכא הים מחילות[1] גבוהות [2]מכתן ות"ל לגרף הגידול אלא לאין אויר ר' ובמתקן לאיכא אויר ר' במקום אחד הוי הר"ש אבל בפוסה לריך לגרף הגידול ובוותר מג' לא מלטלה:

מוסף תוספות

א. לטלטל בכולו. תוס' הרא"ש. ב. [דן]סתמא קאמר. רשב"א. ג. דליהוי לבוד. רמב"ן. ד. אבל לענין שבת אין ההקפדה במחיצות ממש שיהו מכשירות את החקק אלא שיהא החקק נשמר ע"י שלא יהו רבים בוקעין בו, וכיון שיש בחקק רוחב ד' על ד' ויש בגבהו כשיעור רשות היחיד עם גובה המחיצות והמחיצות שומרות אותו מבחוץ לא חיישינן בין שיהו על שפת החקק בין שיהו מרוחקות ממנו כמה. רשב"א. [אבל נמוש' הרא"ש מבאר שאפילו שבת ממו שבמוש כאן נמוש' יעמים ויש לע' מה בוותת תוס' ויש נפא"מ בין הרשב"א לנמוש' הרא"ש עי' מוי"א עירובין פה (א) מקס"ל]. ה. [לא בעינן] רק שהרשות משתמר ע"י המחיצות אפילו רחוקים ממנו הרבה קרוי רה"י הלכך. רא"ש פ' יא'. ו. חיצונות של הבית. תוס' הרא"ש. ז. הגבוהות עשרה. תוס' הרא"ש. ח. פרש"י והוה ליה זורק מרשות הרבים לרה"י דהא גבוהה עשרה הויא רשות לעצמה וכדמסיק דאע"ג דלית ביה ד' על ד' חוקקין להשלים. תוס' הרא"ש. ט. שכן דרך לאחר שמסירין הנעצים שעשו על גבן המדרגה לצורך הבנין נשארים בחומה חוררין נקובין מעבר אל עבר. תוס' הרא"ש. י. על ד'. תוס' עירובין יא: ומשתמשין בהם בני הבית. תוס' הרא"ש. [ועי' מהרש"ל]. יא. שאינו נוח לתשמיש הרבים משתמשים בהם בני הבית. תוס' הרא"ש. יב. מתני'. תוס' הרא"ש. יג. על ד'. תוס' הרא"ש. יד. אמר רב זרק ונח בחור. תוס' הרא"ש. טו. דלר' מאיר חוקקין להשלים. תוס' הרא"ש.

מוסף רש"י

חורי רה"ר אביי אמר כרה"ר דמו. כגון מתל הסמוך לרה"ר ויש בו חור חוקק לרבנן אמות ונח שם מייב, דתניא ליה הנהה כרה"ל (עירובין פז). למעלה מי' כזורק באויר. ופטור דלא נח כרה"ר, דאין רה"ל למעלה מעשרה, וברה"י נמי לא נח, שאינו מקום מסוים שיהא לחבו ד' שהרי לא נח בהאש הוחל דלא בפניו. למטה מי' טפחים כזורק בארץ. דאחיר רה"ל הוא ומייב וכיון דאחיר רה"ל הוא ונח בכל דהו מחייב, וכשוחא לנפשיה לא הוי, לא כרמלית ולא מקום פטור, הואיל ובפניו נח ולא נח בהאש שיהא מקום מסוים (לקמן צז:). באנו למחלוקת ר"מ ורבנן. לר"מ דאמר מוקקין להשלים במקום שיש כדי לחוק, הכא מייב, דדאין הוחל לאיכא דמו. לאו כרה"ר. (לקמן ק.).

רב נסים גאון

והא דאמר רב יהודה אמר רב אמר ר' חייא זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר' מאיר ורבנן. (דף ק) ותניא נמי הכי זרק למעלה מי' והלכה ונחה בחור כל שהוא ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרים. ותמצא בירור השמועה במס' עירובין בפרק א (דף יא) אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל, אמר ליה תאני מר מידי בצורת פתח. אמר ליה תנינא כיפה רבי מאיר מחייב במזוזה וחכמים פוטרין, דר' מאיר סבר חוקקין להשלים ולדבריו אם נחה בחור כל שהוא חייב, ורבנן סברי אין חוקקין להשלים ואם נחה בחור כל שהוא פטור עד שתנוח בחור שיש בו ד'. ועוד המצא בפרק א' מן מסכת יומא (דף יא) ובמסכת (שבת) [עירובין (דף קא)] בפרק המוצא תפילין תנו רבנן פתחי גינה בזמן שיש להן בית שער מבפנים כו'. ואמרו אמר אביי לעולם דלית ביה ד' ויש בו לחוק להשלימו לד', ובהא פליגי דר' מאיר סבר חוקקין להשלים ורבנן סברי אין חוקקין להשלים.

רבינו חננאל

אמר אביי אם חקק בו ד' על ד' מותר לטלטל בכל הבית. מ"ט אלו הארבעה שיש בגובהן חשובין כחורין, והשאר חשובין כחורין, וקי"ל חורי רה"י כרה"ר דמו. חורי רה"ר אביי אמר כרשות הרבים דמו ורבא אמר לאו כרשות הרבים דמו, והלכתא כרבא. הא דאמר רב חסדא נעץ קנה ברה"י אפילו מאה אמה וזרק מרה"ר ונח על גביו חייב, נימא כר' אמרה דתניא זרק ונח ע"ג זיז כל שהוא ר' מחייב וחכמים פוטרין.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ונופו נוטה לרה"ר וזרק. מתחילת ד' לסוף ד' ונח אנופו: **שדי נופו כו'.** דחסיב אגב עיקרו דאיש ביה ד' ודרב חסדא דלא כרבי ודלא כרבנן. ליתנא אחריני אמר אביי בדרב חסדא דהוי ברה"ר אפי' רבנן מודו וכי פליגי רבנן בשדי נופו בתר עיקרו הוא דפליגי: **תוורת.**

אמר אביי הכא באילן העומד בו'. תימה לר"י דטפי ניחא ליה למימר דפליגי בדרב חסדא ורב חסדא כרבי דלשנויא לאביי דלא שייכא פלוגתייהו בדרב חסדא ס"ש דקשה לרב חסדא דהא מיכא בריישא לקמן (דף ק. וסס) דלא כרב חסדא דפליגי רבנן ורבי מאיר בזרק למעלה מעשרה ונח בחוט כל שהוא דר"מ מחייב משום דאמרי' חוקקין להשלים והוי כמונח ע"ג מקום ד' וחכמים פוטרין אלמא כולהו מודו דבעינן מקום ד' ברה"י ושמא י"ל דטעמא דרב חסדא דלא בעי' מקום ד' ברה"י משום דאמרי' ניתא כמליא דמי וחסיב כמונח על גבי מקום אחרנא אבל בכותל בעינן שיהא בחוט ד' על ד':

רחבה ששה פטור. [א]פר"ח דדוקא נקט ששה[ב] דדופני הכוורת יש בהן שני חומשין[ג] וגרין שיהא אויר ד' בתוך הכוורת [ד]וגבוה י' לף ע"ג דאין אויר גבוה י' אלא עם השולים מצטרפין עם האויר לענין גובה דהלכתא גידוד ה' ומחיצה ה' מצטרפין (עירובין דף צ. וסס) אף על גב דרש"י פי' דגידוד ה' ומחיצה ה' היינו שעשה מחיצה ה' על בור עמוק ה' אין פירושו נראה דהא תנן (שם ס"ש דף צט: ולקמן דף צט.) בור וחוליומו מצטרפין[ה] וא"ס כן היכי פליג רב חסדא דאמר אין מצטרפין כיון דמתניתין היא ובכל גגות (עירובין צג:) אמרינן בהדיא דמודה רב חסדא בתחתונה חוליא ורואה פני י'[ו] אלא צריך לפרש דגידוד ה' ומחיצה ה' היינו שעשה מחיצה ה' על תל גבוה ה'[ז] ואין נראה פירוש ר"ח דהא עוני חוליות הבור מלטרף נמי לאגל הבור לארבעה משום דחזי למיגם עליה מידי ולהשתמש בדאמר בפ' חלון (עירובין דף עח.) גבי מלאו כולו ביתדות אלא ג"ל הא דנקט הכא ששה לא דק כדפירש"י: **רחבה ששה פטור.** [ח]שכוורת עצמה נעשית רה"י כשמונה[ט] והוי אורך מרשות היחיד לרה"י דרך רה"ר דפטור דאמר לעיל (דף ל.) דלא יליף זורק ממוציא ואפילו לר' עקיבא דאמר קלוטה כמי שהותחה דמיא הכא פטור דבל מקום שהיא מונחת חשיב רה"י[יא] השתא משמע דפשיטא ליה לאביי דחשיבא כאילו נחה אחר שנעשה רה"י ובפ' הזורק (לקמן צט:) בעי ר' יוחנן בור ט' ועקר ממנו חוליא והשלימו לי' והניחו ברה"ר עקירת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאמר ומיתייא אי לא ואמ"ל כיון דלא הוי מחיצה י' מעיקרא לא מיתייא בור י' ומן לתוכו חוליא ומעטו מהו הנחת חפץ וסילוק מחיצה כו' וא"כ אביי דפשיטא ליה במחלוקת דמבטל מחיצתה דקאמר התם בור ברה"ר עמוק י' ורוחב מ' חזק לתוכו מחלקת וחלקו פטור משום דהשתא לא הוי רוחב ד' וכ"ש דפטור בעשיית מחיצה משום דכיון דלא הוי מחיצה עשרה מעיקרא לא מיתייא וא"כ הכא הוי ליה לחיובי מהאי טעמא כיון דלא הוי מחיצה מעיקרא הרי נח ברשות הרבים וחייב וי"ל דטעמא דאביי משום דלא חשיב לא עקירה ולא הנחה כי אתי בהדי הדדי והכא נמי לא חשיבה הנחה כיון דהנחה ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאמר והא דפשיטא ליה לרבי יוחנן טפי בעשיית מחיצה מבסילוק מחיצה היינו משום דדילמא עקירה בעינן שתהא חשובה אבל בהנחה לא: **כפאה על פיה.** [יב]גרא לריב"ש דלאחר ששה קאי וכי איכא שבעה ומשכו[יא] חייב דכשמגיעות המחיצות תוך שלש אין המחיצות גבוהות י'[יב] ועוני השולים אין מצטרפין דבעינן מחיצה הראויה לאויר הכלי שיהא גבוה י'[יג] ואע"ג דהיכא דכוורת גבוה י' מצטרפין השולים לחיות על גבו דר"י כדאמר לעיל גבי בית שאין תוכו י'[יד] כו' וכיון דעל גבו דר"י פטור הזורק מ"מ כיון דאין גבוה י' אלא מחמת לבוד[טו] אין אויר פחות מג' מצטרף[טז] אלא א"כ יהיו המחיצות גבוהות י' לבד השולים דלא אמרינן לבוד אלא במחיצות כדפירש בקונטרס תדע דבשולים למטה[יז] לא אמרי' לבוד[יח]: **שבעה ומחצה פטור.** [יט]דכשמגיעות המחיצות תוך ג' יש שם מחיצות עשרה לבד השולים והרי הוא רשות היחיד וחשיב כגח באותה שעה ושוב אינו מתחייב אע"ג דלאחר מכן נופל ונעשה כמונח ברה"ר אבל אינו נדרס ר"א אבל אינו נדרס בעינן דלא אמרי' לבוד אלא במחיצות ומחיצות לא חשיבי אלא כשיש שם רחב ד' אמות דאם בפסיעות, וגם אין מכתפין בו שאין גבוה עד הכתף, לפיכך אינו חשביש הרבים כלל, ואינו כרשות הרבים אלא הוא ככרמלית חשוב, לפיכך פטור. אבל אם זה הנמוך גבוה תשעה טפחים וודאי רבים מכתפין עליו וכרשות הרבים הוא, והזורק מרשות הרבים נח על גביו פטור, והזורק מרשות היחיד נח על גביו חייב. גומא פחות מעשרה מאי. רב יוסף אמר דין הגומא כדין הנמוך, וגומא ט' טפחים ברה"ר היא כמו הנמוך. רבא אמר גומא לא, מ"ט הילוך ע"י הדחק שמיה הילוך, אבל חשמיש ע"י הדחק לאו שמיה חשמיש, לפיכך אינה נקרא ברה"ר. ומותבינן עליה דרבא מהא דתניא קופתו מונחת ברה"ר גבוהה י' ורחבה ד' אין מטלטלין מתוכה לרה"ר ולא מרה"ר לתוכה, כלומר כרה"ר היא. פחות מכאן מטלטלין. וכן בגומא. מאי לאו אפחות מיכן קתני וכן בגומא, כלומר מטלטלין מתוכה לרה"ר כי כרה"ר היא כמו עמוד ט' טפחים. ומשני לא כי קתני וכן בגומא אגבהה י' ורחבה ארבע קתני.

[א] [לעיל ד:], [שם וסס"ק], [עירובין נב.], [ד] [לקמן נז.], [ה] [דיבור זה שייך לפני ד"ה כפאה].

[ב] [לעיל ד:], [שם וסס"ק], [ג] [עירובין נב.], [ד] [לקמן נז.], [ה] [דיבור זה שייך לפני ד"ה כפאה].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ז' ומשכו וכו' הלכה למשה מסיני דאמרי' לבוד אפי' הכי חייב דכי מטית כל"ל ומיהת אכתי סולה ניחא כרה"ר נמתק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה רחבה שהיו זורקין מחמיהן. עי' לקמן לו ע"ב דלמסקנא אמרינן דלא מלינו שהיו זורקין מחטין ול"ע: שם ד"ה מכתפין עלייהו בין רחב בין קצר. עי' לקמן נא ע"ב ברש"י ד"ה לי ניחא ול"ע:

מוסף רש"י

עמוד תשעה ברה"ר. דזקא נקט ט', דפחות מג' לרבא סמיכתא היא דדכסי לה רבים, מג' עד ט' לא מלרם דכסי לה מפני נוחה ולא מתופי מכתפי עלה מפני שמנוחה לכתף, הלכך לא רה"ר היא אלא כרמלית, ט' חזיא לכתופי והוי רה"ר, עשרה רה"י (עירובין לג.), ונח על גביו חייב. דהוא לה עקירה והנחה מתחלת לרבא לאוף הרבים ברה"ר, אבל אין רבים מכתפין עליו, אע"ג דזקק לרבא אמות לרה"ר, מין דלא הוי המה ברה"ר מין דלא הוי המה ברה"ר.

רבינו חננאל

אמר אביי ברה"ר כ"ע לא פליגי דרה"ר עולה עד לרקיע, והכא באילן העומד בו ברה"ר ונופו נוטה לרה"ר דזרק מרה"ר ונח ע"ג נופו, ר' סבר אמרינן שדי נופו בתר עיקרו, ומרה"ר לרה"ר זרק, דהא יש בעיקר האילן ד'. ורבנן סברי כיון דנופו ברה"ר נוטה, מרה"ר לרה"ר זרק, ולא אמרינן שדי נופו בתר עיקרו, וקי"ל כרבנן. **אמר אביי** זרק **בוורת לרה"ר גבוהה עשרה ורחבה ששה פטור כו'.** ראינו לרבותינו הגאונים פירוש שמועה זו, וכן אמרו, כוורת זו עשויה ממחצלת של קנים והיא עגולה, והיא צריכה ששה מפני שתחתיה לא יעשה משוזה מרובע אלא (מגולגל) [מגולגל] ובהיות בין זוית לזוית ד' טפחים והוא משופע ועולה ומצא יתרונן ב"מ, ואילו היתה מרובעת משוזה לא הצריכה אלא רוחב ד"ט, ולא הצריכה ד"ש אלא במשופע כדי שימצא בה ד' משוזין, **ואנו** קיבלנו מרבינו זכר אדונינו לברכה כי כוורת זו היא עגולה וצריך להיות חללה ט'[ו] טפחים על ר' טפחים מרובעות כדי להחשב מקום רשות בפני עצמה. ואילו לא היה לה חלל, כ"ד' על ד' דיי לה, מיהו כיון שיש בה חלל אינה חשובה רשות בפני עצמה עד שיהו בחללה ד' על ד' טפחים מרובעות. וכוורת זו עם כתליה יש בה ר' טפחים על ר' טפחים מה' אצבעות בטפח, נמצאו בה ר' אצבעות חסר אצבע עובי כותלה סביבותיה, כשתסיר ממנה בעובי הכל אצבע לכל רוח נמצא חללה כ"ח אצבע, וכל אצבע היא חומש טפח שכן יסדנו החשבון חמש אצבעות בטפח, וקיימא לן בהדייא בחשבון מדוקדק כל אמתא ואמתא ותרי חומשי באלכסונא, כשתחלק אלו כ"ח אצבעות לו' טפחים לכל טפח ה' אצבעות ונמצא שתים, יתרון האלכסון על המרובע יבא ז' אצבעות לכל טפח, נמצאו כ"ח אצבעות ד' טפחים על ד' טפחים חללה של כוורת בלא תוספת ובלא גירונין. ולא אמרנו ה' אצבעות בטפח ממש, אלא לפי שנוח למתלמד לבא החשבון הזה בלבו, אבל אם תעשנו ר' טפחים לפי חשבון תוציא עובי הכתלים. אלו דברי אביי. **ורבא** אמר אפילו אין רחבה ד' פטור אי אפשר לקרומיות של קנים שלא יעלו למעלה מי', וקי"ל דלמעלה מי' אין צריך ד' על ד', אלא אפילו קנה עולה למעלה מי' טפחים וזרק ונח על גביו פטור. **כפאה** על פיה הזרק אם בגובה ז' ומשהו חייב, כי ז' ומשהו וג' חסר משהו הרי עשרה, ובעת תשלום למחיצות עשרה נחה על הקרקע לפיכך חייב, אבל אם הוא שבעה וחצי ושלשה פחות משהו הנה עשרה ועוד, נמצאת בעת שנוחה בארץ גבוהה מי' טפחים ואין רה"ר למעלה מי' ונמצא כמוציא מרה"ר לרה"י. **רב אשי** אמר אפילו ז' ומחצה חייב שהמחיצות לתוכה

[ט] נראה פשוט דל"ל ותיקן לשיות תלנה ד' טפחים וכן מסוקן אמ"כ כסמוך וכ"ה בתוס' בשמו. [י] נראה דל"ל ואלו לא היה לה חלל כלל דיי לה.

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה ח:

מב ב מיי' שם הל' יט טוש"ע ס"ש סי' שמה סעיף ו:

מג ג מיי' שם הלכה יט סמג לאוין סה:

מד ד מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף יוד:

מה ה שם סעיף יא:

תוס' ישנים

א) ולא נסיגל דאמנם מיהא שהיו מוליאין רשויות כגון אלגין ומזבחות:

ב) ועוד דכל למעלה מי' פטור כ"ש:

מוסף תוספות

א. פרש"י דלא דק דהה"נ אם רחבה ה' טפחים וג' חומשים פטור. תוס' הגלא"ש. ב. דרחבה ששה עם הדפנות קאמר. רשב"ם. ג. חומש לדופן זה וחומש לדופן זה. רשב"ם. ד. וא"ת א"כ כי היכי דדופני המחיצה לא הויין בכלל רוחב ד' גם שולי הכוורת לא הוי בכלל גובה עשרה, א"כ רחבה ששה אמאי פטור הא לא הוי רשות היחיד כיון דאין השוליים בכלל, ועל כרחך מיירי דאינה גבוהה בין הכל עם שוליה אלא עשרה דאי גבוהה עשרה בלא שוליה אמאי חייב באינה רחבה ששה הא אגידא במקום פטור למעלה מעשרה בשעת הנחה כמו קרומיות לרבא, וי"ל [דל"ק]. תוס' הגלא"ש. ה. לעשרה ואע"פ שזה בגובה וזה בעומק. תוס' נעשין עו: ו. דמערבת שנים ולא אחד. תוס' נעשין עו: ז. ה"נ השולים הוי כמו גידוד ומצטרף עם עובי הכוורת. תוס' הגלא"ש. ח. פירוש רש"י לפי שהכוורת הויא רשות היחיד ובמשכן לא היו זורקין רשויות כי אם כלים ולא נהירא וכו'. תוס' הגלא"ש [ועי' מהרש"ל]. ט. דהנחת חפץ ועשיית מחיצה באין כאחת. תוס' הגלא"ש. י. פרש"י דאאין רחבה ששה קאי, דאי ארחבה ששה, שבעה ומשהו אמאי חייב דכי אמרת לבוד הוי רשות היחיד. תוס' הגלא"ש. [ועי' מהרש"ל]. יא. עם עובי השולים. תוס' הגלא"ש. יב. בפנים ואין כאן רשות היחיד. תוס' הגלא"ש. יג. מלבד השולים, הילכך לא אמרינן לבוד לעשותו רה"י. תוס' הגלא"ש. יד. וקרוריי משלימו לעשרה. תוס' הגלא"ש. טו. אנו באין לעשותה רשות היחיד. תוס' הגלא"ש. טז. עם המחיצות להיות מחיצה עשרה. תוס' הגלא"ש. יז. דברישא. תוס' הגלא"ש. יח. לפטור. תוס' הגלא"ש. יט. דהשתא יש שבעה טפחים ומשהו חלל לבד השולים. תוס' הגלא"ש.

רבינו חננאל (המשך)

הן עשויות, ובמבפנים אתה צריך י' טפחים בזמן שנחה קרקעיתה בארץ והמחיצות עולות בי' טפחים, אבל מהופכת נמצאת שנחה ע"ג קרקעיתה בהגעת קרומיות של קנים בארץ בפחות

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות